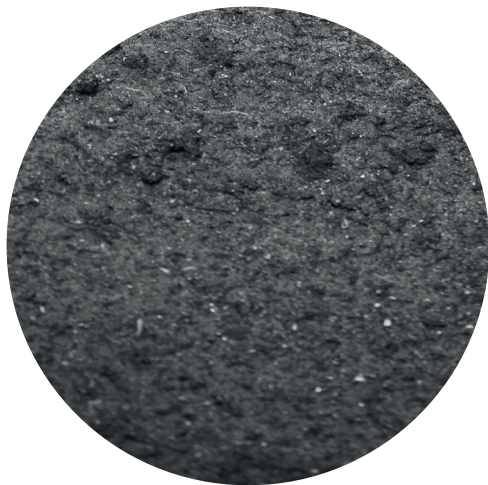

VÅRENS UTSTÄLLNINGAR

20 Mars 2021

Tema: JORD

THOUGHTS ON A VAGUE ROAD

Mahmoud Dayoub
Nisrine Boukhari
Muhammad Ali
Diana Jabi
Reza Arab

EN PLATS FÖRSVINNANDE

Norrakollektivet

GAZA INTERNATIONAL AIRPORT

– On Land
and Air
Kent Klich

HAVRE
MAGASINET

THOUGHTS ON A VAGUE ROAD (TANKAR PÅ EN OVISS VÄG)

Hur skulle det kännas att vara tvungen att lämna ditt hem, utsättas för stora risker på väg mot vem vet vad, komma till en plats där du varken kan kulturen eller språket, vara långt ifrån ditt hem och utan dina vänner och familj?

Här i det nya landet får du höra att du ska vara glad över att ha fått chansen att starta ett nytt liv. Men hur ser planerna ut för morgondagen?

För inte så länge sen hade du en bild av hur din framtid skulle bli, men nu är allt borta. Kriget i ditt hemland krossade din dröm och nu har du ingen aning om ifall du någonsin kommer kunna återvända hem. Det förflutna är smärtsamt, framtiden är vag, och du står här mitt emellan. På den här nya platsen har du träffat många nya människor. Du vill dela ditt förflutna med dem, visa upp hur vackert ditt liv var innan kriget, frambesvärja den sanna bilden av ditt älskade Syrien, före kriget. Du vill le mot dem, svara på varje fråga de ställer och visa att du är tacksam över att vara här.

I mitt jobb som curator är jag van vid att ge intervjuer. Sedan kriget startade har jag ställts inför många frågor om mitt hemland. En dag insåg jag att jag, varje gång jag hade förklarat situationen, lade till: ”Det är så svårt att förklara”. Många gånger upplever jag att orden är otillräckliga. Hur förklarar du smärtan utan att se förkrossad ut, eller känna att du helt förlorar din värdighet? Hur kan du vara sann utan att känna dig naken och känslösam? Hur kan du uttrycka din sorg och längtan efter hur det brukade vara?

Oftast när du pratar känns det som att du inte lyckats uttrycka dina känslor på rätt sätt. Du ser tillbaka och hatar stunden när du inte kunde dölja dina tårar.

Hur ska du kunna omvandla din smärta till ord? Vilken slags fraser ska du använda för att förklara din förlust? Hur ska du kunna undvika att se förkrossad ut? Går det att undvika att prata om kriget alls?

Ibland lyckas du och känner dig lättad. Men nästa dag får du skuld känslor för att du inte försvarade ditt älskade hemland och inte lyckades visa ens en skärva av en sann bild, den bild som inte visas.

Ord räcker inte till!

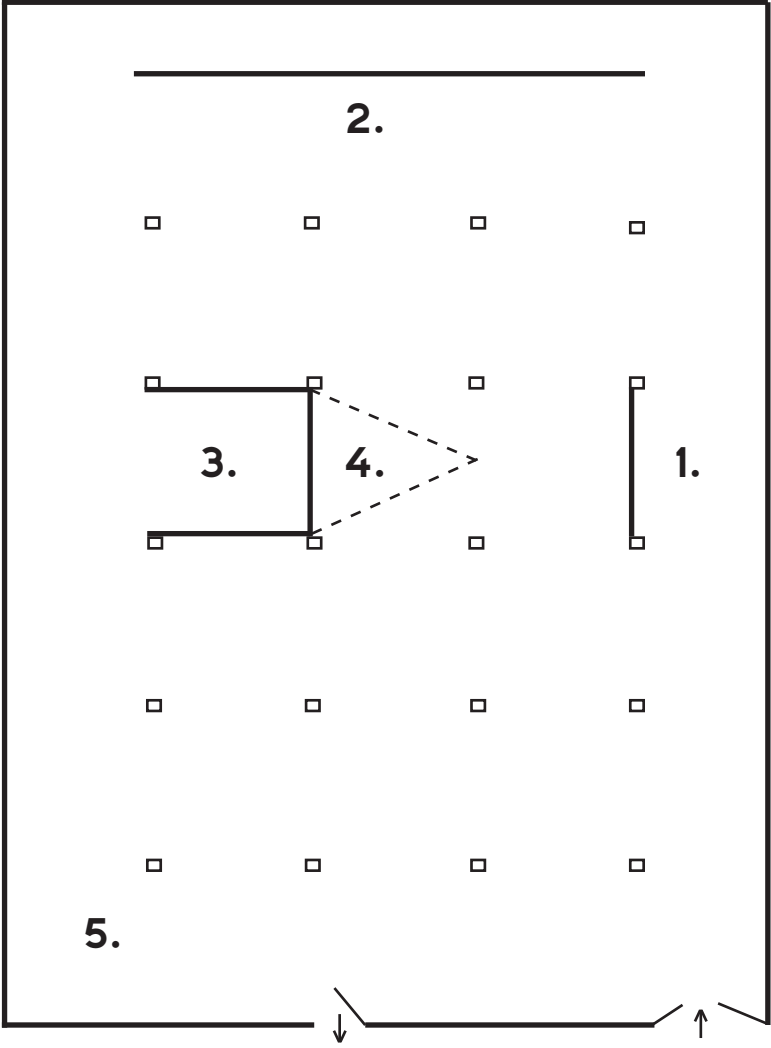
Konst är ett gemensamt språk som kan nå fram till människor. Den erbjuder en framkomlig väg ut ur det här dilemmat där vi inte kan kommunicera dessa svåra känslor. Den ger dem som genomlevt akut smärta en möjlighet att försiktigt bearbeta sitt trauma. Och ger en glimt av hopp om att de – genom att berätta om sin erfarenhet – kanske kan bidra till att förändra världen till det bättre, så att inte fler i mänskligheten ska behöva uppleva samma tragedi. När vi betraktar konst kanske vi kan lyssna in de röster som talar om kriget och drar uppmärksamhet till dem som lider.

Konsten ger människor möjlighet att belysa smärtsamma minnen och synliggöra de förluster de drabbats av.

Konsten är ett unikt och värdefullt redskap för tvärkulturell förståelse. Konsten ger människor möjlighet att belysa smärtsamma minnen och synliggöra de förluster de drabbats av.

Till den här utställningen har jag valt ut fem konstnärer som tvingats lämna Syrien på grund av kriget. Deras verk förmedlar olika aspekter av konstnärernas liv och erfarenheter. De representerar inte bara sig själva utan även många andra som kanske inte kan sätta ord på krigets fasor.

Abir Boukhari
Stockholm/ augusti 2017

1. Rezan Arab

Utanför tid och rum

Teknik: Akrylmålningar
2015/2016/2017/2018

I sina verk frammanar Rezan Arab tillståndet hos en man i exil, upplevelsen av att vara ”mitt emellan” dåtiden och det pågående.

Konstnären gestalterar här ett förhållande till tid och rum, där livet i det nya landet upplevs som en illusion. Han har inte någon klar bild av morgondagen men samtidigt bär han förhoppningar om att snart lyckas bli en del av vardagslivet i det nya landet. Parallellt skildrar han sitt virtuella liv där han ständigt är i kontakt med sitt hemland och sin familj.

2. Mahmoud Dayoub

Jag är vilse

Teknik: Akrylmålningar
2017/2018

Jag är en Sinbad av idag
Ror utan händer
Navigerar utan riktning
Söker efter min egen morgondag
Jag har inget att förlora annat än
minnen och brutna länder
Kommer jag finna en väg? Kom-
mer jag hitta ett land?
En gång hade jag hopp och en
framtid, jag hade ett hem
Jag är en förlorad sjöman i värl-
den
Sökandes efter en hamn för
vila... kommer jag finna den i
döden?

3. Nisrine Boukhari

The Blue was More Distant than the Sky

Teknik: Videoinstallation,

9:07 min

2020/2021

En författare i exil kämpar med att skriva en berättelse och finna en realistisk handling som kan göra berättelsen levande. Vi vet inte vad berättelsen eller boken handlar om eftersom vi följer författarens hallucinationer som uppstår ur ansträngningen med att skapa denna bok. Exilen är som ett limbo där författaren tappat kopplingen till verkligheten och finner sig i ett transtillstånd mellan jorden och himmelen. Avstånden är otydliga.

Videon utan skådespelare upp-
repar sig kontinuerligt som en tom
cirkel av absurt och förvirrat prat
i det blå. Det finns inga tydliga
distinktioner. Orden har ingen
bestämd avsändare eller kronologi.
De börjar där de slutar. Avsikten
med denna hypnotiska upplevelse
är att förmå betraktarens tankar att
börja vandra fritt.

”The blue was more distant than
the sky” (Det blå var längre bort
än himlen) är ytterliggare ett
steg inom konceptet ’One Person
Cinema’ som jag startade 2016.
Konceptet handlar om verk för
ensamma betraktare i rum där
betraktaren får känslan av att vara
integrerad och implicerad i verket.

Detta verk skapades efter ett
år av nedstängning på grund
av Covid-19. Att stirra up mot
himmelen blev en daglig aktivitet
i min tillvaro av social isolering –
en meditatativ och kontemplativ
metod för att hantera situationen.
Jag tänkte, genom himmelen, det
blåa och att läsa molnens rörelser
kunde jag hitta ett svar, vilket svar
som helst för det ingenmansland
vi lever i, mitt exil inom ett exil.

4. Muhammad Ali

Ett kliv ut i ingenstans

Teknik: Installation,
Mixed media.
2021

Vi är redo att flytta; Jag vet inte var eller varifrån. Högar med saker överallt; Det är kaoset av brustna hjärtan. Våra kroppar är inte där och allting är ostadigt. Klockan har slutat slå, och ögonen kan inte förstå vad de ser. Det enda att hålla fast vid är de vaga minnen som omsluter tingen.

Jag vet inte var jag/vi kommer att hamna

Vad du ser här behöver inte handla om min historia eller min smärta. Denna scen är hämtad från en ospecificerad plats och tid.

Det skulle kunna handla om mig, dig eller vem som helst. Vi kan alla finna oss i ofrånkomliga transformativa ögonblick där vi saknar möjlighet att välja en väg till bättre omständigheter.

Vem kan förutse framtiden eller vad som kommer ske?

5. Diana Jabi

Home Sweet Home

Teknik: Guldbroderi
2016

Att ha varit borta från Damaskus de senaste åren har fått mig att tänka mycket på vad det betyder att ha hemlängtan. Den här djupt sorgsna känslan som du aldrig riktigt kan förstå, eller förhindra. Men det är också lockande att tänka på sitt sanna hem, och för mig är det gamla stan i Damaskus. Det är där jag känner att jag hör hemma. Det är mitt "Home Sweet Home".

I det här verket har jag broderat kartan över gamla stan i Damaskus, en meditation medan tankarna gått till min heliga plats.

EN PLATS FÖRSVINNANDE

//Norra kollektivet

Vi befinner oss utanför Sveriges största koppardagbrott, Aitik. Sedan 2016 ses vi varje sommar i Katarinas och Lars Åkes lilla stuga ovanför Sakajärvi sjö och byaväg. Härifrån följer vi gruvans expansion och de omkringliggande byarnas avveckling.

Med platsen som utgångspunkt försöker vi förstå landskapets oändliga skönhet och industrins enorma storlek. Är det ljudet, dammet eller staketet runt slamdammen som utgör gränsen mellan naturen och gruvan? Här har människors omsorg om hagar och marker i generationer långsamt skapat stigar och minnen tillsammans med de gamla skogarna som står i evigheter av naturens egen tid. Här finns också gruvan, vars egen metabolism innebär ett alltid pågående växande, en ständig expansion i en hastighet som inte lämnar tid för omsorg. Det som en gång betraktades som evigt blir fort ett sårigt minne. Snart finns dessa skogar och stigar inte kvar och vi undrar var minnet ska slå rot när alla ankarpunkter är borta.

Utställningen *En plats försvinnande* vill vara en dokumentation över själva försvinnandet. Ett försök att förstå och fånga den rörelse som själva försvinnandet innebär för människorna, för naturen, för träden, stigarna och djuren. För sjön som snart ska tömmas på sitt vatten och för hästhagarna som rivits bort.

En plats försvinnande är också namnet på filmen i det inre rummet. Den följer processen i den accelererande gruvexpansionen och en ny sorts naturvårdsprojekt, att flytta träd. I ett försök att mildra konsekvenserna pågår experiment med att flytta gamla stockar, död ved, från gruvans expansionsområde, för att rädda deras rika liv av mikroorganismer. Sveriges

lantbruksuniversitet driver forskningen och samlar insekter i den döda veden. Samtidigt töms byarna Sakajärvi och Liikavaara. Kulturmiljöer och skog med höga naturvärden blir offer för gruvans expansion. Stockarna representerar också flytten av människorna. Det handlar om individer och de cirklar av sociala nät som omger dem, människans och naturens ekologi. Träden och stigarna representerar både de personliga berättelserna och ställer frågor om den antropocena tidsålder vi befinner oss i.

I det mindre rummet visas videoinstallationen Att använda landskap som söker sig fram runt gruvan och undersöker var gränsen går mellan industri och natur. Att använda landskap befinner sig vid det enorma dagbrottet och samlar röster och bilder för att förstå gruvans storlek och platsens komplexitet.

Om Norrakollektivt

Anja Örn, Fanny Carinasdotter och Tomas Örn samarbetar sedan 2016 under namnet Norrakollektivt. Hittills har de koncentrerat sitt gemensamma arbete till projekten som handlar om Aitikgruvan utanför Gällivare. Gruvan och dess kringliggande landskap har blivit en projektyta för att undersöka, förstå och belysa mineralutvinningen och dess konsekvenser för människa och natur. Delar av arbetet har visats på Moderna museet, Kunsthall Trondheim och i Statens konstråds utställning Brytningstider. Delar av projektet har under 2020 visats i utställningarna Kiruna Forever som visas parallellt på ArkDes, Stockholm och Konstmuseet i Norr, Kiruna samt Människans Natur på Sune Jonsson Centrum för dokumentärfotografi, Umeå.

Både genom Norrakollektiv och i sina individuella projekt har konstnärerna arbetat med att utforska platser som genomgår förändring och människans inverkan på landskap eller kanske snarare hur människan skapar nya landskap och vad dessa har för betydelse. Fanny Carinasdotter har en konstnärlig master vid Umeå Universitet och har arbetat utifrån dessa frågeställningar bland annat i projekten *Residuum* (2018), *Recompositions* (2019), *Umedalens före detta sjukhus* (2008). Carinasdotter använder fotografiet för att undersöka platser skapade av människor och sedan övergivna för att se vilka spår av historien som finns kvar och vilka orealiserad framtider som gömmer sig där.

Anja Örn arbetar ofta skulpturalt och gestalterande med platsstudier och utforskningar av ekologiska system som verken *Lule älv mellan Rasmyran och Ågårdan*, *Organismer* och *Grenverk*. Anja Örn är även en grundarna och drivarna till det självorganiserade konstnärsgalleriet och mötesplatsen för samtidskonst Galleri Syster i Luleå.

Thomas Örn har en licentiaexamen i arkitektur vid Luleå tekniska universitet och en magister i kulturvård vid Göteborgs universitet. Han är sakunnig i kulturvärdesbedömning och privatpraktiserande byggnadsantikvarie vid sidan om sitt konstnärsskap. Thomas Anja har länge samarbetat med konstnärliga gestaltande projekt om kulturmiljöer och med ett särskilt intresse för den industriella naturen i norra Sverige.

Kartritaren är producerad med stöd från Länskonsthallen Havremagasinet 2021.

Projektet och filmen En plats försvinnande är producerad med stöd av Konstnärsnämnden, Konstmuseet i Norr och ArkDes 2019.

Robert Pörschke har specialkomponerat musiken till filmen.

Material från båda projekten är samlade i en bok med titeln En plats försvinnande som tryckts med stöd från Längmanska kulturfonden och Norrbottens museum 2020.

Att använda landskap är producerad med stöd av Statens konstråd 2017.

GAZA INTERNATIONAL AIRPORT

– On Land and Air

//Kent Klich

Kent Klich har fotograferat livet på Gazaremsan sedan det tidiga 2000-talet i ett sökande efter alternativa bilder till en nyhetsbevakning dominerad av kortsiktighet och sensationalism. Han är fast besluten att öka medvetenheten om orättvisor och brott mot de mänskliga rättigheterna. Med ett djupgående intresse i personliga berättelser med betoning på samarbeten mellan människor, har hans arbete fokuserat på krigets effekter på vardagen. Denna utställning presenterar en serie verk om Gaza International Airport som pekar mot sårbarheten och isoleringen som påtvingats invånarna i Gaza.

Gaza International Airport öppnades 1998 men bombades och stängdes två år senare på order av Israels regering. I utställningen Gaza International

Airport: On Land and Air, utforskar Klich den demolerade flygplatsen som den sönderslagna drömmen om ohämnad mobilitet. Genom en kombination av fotografier, videoinstallation, document och funna objekt lyckas verket förmedla den Palestinska längtan efter rörelsefrihet utan restriktioner. Atef Abu Said, från Jabaliya, Gaza, och författare till boken *The Drone Eats With Me*¹ återberättar denna historiska händelse som en dröm:

”De senaste dagarna har förhandlingarna fokuserat på fyra frågor: återbyggnaden av Gaza’s internationella flygplats; att bygga en hamn; Att öppna gränsövergången i Rafah mot Egypten, vilken varit stängd under större delen av året; samt frågan om hur man skulle kunna återuppbygga de tusentals

byggnader som förstörts under kriget. Varje fråga var ett försök att mildra den Israeliska ockupationen av Gazaremsan de senaste åtta åren. Idén med en flygplats var det mest ambitiösa förslaget; den korta perioden då invånarna i Gaza kunnat flyga fritt vart som helst i världen från sin egen flygplats, det är som en fantasi för de flesta av oss snarare än som en period i historien. Jag glömmer aldrig den dagen då det första Palestinska flygplanet lyfte från den flygplatsen. Det var den 23 november 1998. Vid den tiden var jag i England och studerade vid universitetet i Bradford. Som många andra Palestinier tillbringade jag flera lyckliga timmar framför TV-bilderna som äntligen efter 50 fått sin första flygplats. I oktober 2000 bombades landningsbanan till grus av Israeliska styrkor. Sedan dess växer bara ogräs där.”

Att fotografera andras lidande innebär etiska utmaningar. Kent Klich har alltid varit medveten om sin egen roll som en utomstående som tittar in. Han försöker alltid samarbeta med personerna han fotograferar och applicerar olika berättartekniker för att inkludera deras perspektiv.

I detta verk har information från aktivister i Gaza, experter på mänskliga rättigheter, palestisk historia och forensiker fått möta vittnesmål från civila vars liv i drabbade. Tillsammans bidrar de till nya aspekter i en komplex berättelse om det omtvistade landområdet.

Om Gaza

Gazaremsan är ett palestinskt territorium på ca 360 kvadratkilometer med en population på 2 miljoner människor. Det är beläget på medelhavets östra kust och gränsar till Egypten i syd och till Israel åt nord och öst. Det har ofta kallats världens största fängelse, eftersom att området varit ockuperat av Israel sedan 1967. Ockupationen avslutades officiellt 2005, men sedan den militanta islamistgruppen Hamas tog över makten i Gaza 2007 har Israel återupprättat blockaden som begränsar förflyttningen av gods och människor in och ut ur området.

---

¹Atef Abu Said. *The Drone Eats With Me*, Comma Press, UK 2015. Sid. 230.

Om Kent Klich

Kent Klich föddes i Sverige 1952 och bor för närvarande i Danmark. Han studerade psykologi vid Göteborgs universitet och fotografi vid The International Center of Photography i New York. Han gick med i bildbyrån Magnus Photos 1998 och var kvar där till 2002. Kent Klich har mottagit internationellt erkännande för sitt projekt med Beth, en dansk sexarbetare vars liv dokumenterades under 30 år, vilket resulterade i tre böcker och flera utställningar. Andra uppmärksammade projekt är *El Niño* (1998), om hemlösa barn i Mexico City, och *Children of Ceausescu* (2001), om HIV-positiva barn i Rumänska barnhem.

Klich kombinerar sitt bildjournalistiska arbete med konst, dokumentär och politisk aktivism genom flera olika uttryck och format, så som konceptuellt färgfotografi, svartvita ögonblicksbilder, videoinstallationer såväl som historiska fragment och andra sorters dokumentation direkt kopplade till insamlingsplatsen.

Samarbetet är central i Klichs metod. Han involverar personerna vars liv han skildrar men även experter, författare och aktivister som tillsammans bidrar till projekten.

Det genomgående alternerandet mellan olika former av dokumentation; ord, bilder och objekt manar betraktaren att stanna upp och engagera sig i materialet. Ett konkret arbetssätt som är mödosamt i ordets sanna bemärkelse. Det kräver tid, uppmärksamhet och öppenhet från fotograf såväl som betraktare. Klich har skapat flera utställningar men det är kanske främst fotoboken som är hans primära medium på grund av den långsamhet och koncentration som krävs för att ta till sig den svåra verkligheten som han porträtterar.

Lämna gärna igen mig till receptionen